

Nr. 2.

Zena 30 şant.

Andina

Wihreeschu grehfi.

Wairumâ pee Karla Behrsina.

Isdewis „Strauts” Rigâ,

1924. g.

0209078958 ✓

L. V. B.

Inv. 220045.

J. Lukstina un b-dru spēestuve, Lahtšpleshča eelâ 24.

Wihreeschu morale.

Gadu simteneem rakstneeki, domataji, filosofi, mahksi=neeki un ziti leeligari puhlejuschees atrisinal mihllu, kas slehp=jas seeweetē, tatschu pee noteikteem gala slehdseeneem naw nahlfuschi. Rahdas teses un teorijas mehš ari neuf=stahditu, no kahda redses weedolla ari nestatitos, — seeweete ir un paleef mihlas eemeesojums. Pee seeweetes fakopojas wisi dsihweš pawedeenu gali un wina tos teeschi waj neteeschi saweeno waj farauj.

Bet kà ftatas wihreets us seeweeti? Rahda logika mihlas leetās runā no wihreescha mutes? Ja mehš tīkai druszin paweramees wina dwehsele, tad wišs ir ftaidriš. Naw wajadfiga nekahda eedstlinaschanās, nekahda filosofija, lai šapraštu, ko wihreetis grih, ap ko wina domas konzentrejas un pee ta nodarbinati wiš wina peezi prahti.

Seelakà dala wihreeschu nestatās us seeweeti zitadi, kà us mah t i t i; wihreets neprasa dwehseles, neprasa juhtu, mihlas, šaprahta, bet weenigi — meesu. Daschreis eet pat tīk tahlu, ka nealschkir wezu seewu no jaunawas, behrnu no peeauguschas seeweetes. Sewischki bagats schini sinā ir nule aplufuschais pasaules karsch ar šawām breefmām un daschadām dsihweš nenormalibām. Pehdeja gadijumā wihreeschi parasti aīsbildinas ar dsihweš breefmām kas šuru katru brihdi draudejuschas eegruhst kapā, tapehž ari tufšhojuschi pehdejo lahfi no dsihweš baudu kausa . . .

Waj teefcham?! Leetas, ar fcho wihreefchu morale ir iffmelta. Ja mehš paraugamees tagadejā pušmeerigajā dšihwê, kaut ari pušpeemeegtām azim, — waj kahds war apgalwot, ka es rihtu jau nedusu weh-fajā semeš flehpi? Waj mehš waram eepreefch pateift, kurā deenā un stunda peenahf muhsu dšihwibai gals? Ja nu kahds domā if brihdi par warbuhteju mirfchanu un wed strauju jo strauju dšihwi, neatfchli-rot wirfas no padibenem un kad nu wiš ir lihds meelēm istufchots un nahwe wehl fawejas? Ko tahdā gadijumā lai eefahf nabaga baltās logifas pazients?! Dšihwê nefa wairš naw, las kautzil fcho baudlahro zilwezinu apmeerinatu, — wiš sinamš, isbijis un jaunā dšihwes wehrtibaš winsch nespehji atrast; weenigā glahbeja war buht tikai pašcha rofa. Un es nemaf nebrihnos, kapeh3 pehdeja laifā wihreefchu-pafchnahw-neeku fkaits uftrihtofchā mehrā pahrfneeds preteja dšimuma fchahda weida lihdszenfes. Seeweetes noseedsas pret fatu dšihwibu wairaf aif nelaimigas mihlestibaš, bet wihreefcheem tas nahf tā fefas no pahrleezigas dšihwes ifbaudifchanas.

Ja seeweetei buhtu eefpehjamš dširdet, kahdas farunas wed wihreefchi, tillihds fluwufchi weenatnē, tad wina paliktu mehma no brihnumeem par tām rup-jibam un jehlām falkanibām, kuras fchee stiprā dšimuma preefchstahwij, dšchenilmeni un kawaleeri frakās, apspreefch ar fewifchku patiku un bandu. Kur wihreefchi fawā widū runā par feeweeti, tur pats baltakais „prinzis“ peldas netihrumos.

Lai pasihtu wihreeti, ir jareds wina mahjas dšihwe intimos apstahlos, jadsird wina wahrdi, domas un „newainigee jofi“ tad, kad winsch atrodas tikai wihreefchu fabeedribā.

Ja weenu nedetu feeweete buhtu speesta pawadit tikai wihreeschu intima fabeedribâ, — man leetas, wina nosmaktu fchai atmosferâ waj nolaiostos lihdsi saweem partnereem, wina redses apwahrtschna neskaidrajâ faleidoslopâ; ir tikai diwas leetas, kuras interesê wihreeti: feeweete un politika. Un fchis abas ir gluschi neschkiramass. Behz daschadâm sehdem, politiskâm apspreedem un strihdeem, us mahju dodamees, wihreetis „newilus“ eegreeschas fahdâ fassê fchantanâ waj klubâ, lai muhsu „odschu dsimums“ apmeerinatu wina faspihletos nerwus, isklaidetu un atwehfinatu faksarsufcho galwu no wisâm politiskâm ruhpeem un intrigam, un par wisâm leetâm, seedotu fahdu faldu pussstundinu wina mihlas alkstoscham kermenim.

Es faku, kermenim! — atteezibâs ar feeweeti, wihreetis melle tikai meesu; tã tad ari winam pascham wairaf naw, fã tikai baudas alkstoschs kermenis, gluschi fã tas mehds buht pee dsihwneekem. Garis melle garu, meesa — meesu. Bet dwehsele? Kur tad paleef dwehsele, waj tãs pawisam naw? Ne, naw. Deenas laikã ar uguni nesamellesi un ja atradisi, tad tas buhs isnehmums waj dewitais brihnums. Ja wihreescham ir dwehsele, tad warbuht ta ir gan politika, bet ne mihlã.

Kur kuhso wihns un fchalo feeweetes, tur wihreeschu naw — tur diwtschajainee dsihwneeki. Un nefahdas isschkiribas, tee swehtakee un eewehrojamakee tee pirnee. Rã juhâ domajat, manas mahfas, feeweetes, — waj mahzitajam nepatihf usmiht sawai eeswehtamai meitai us papehscheem, fewischki, ja wina ir skaisa? Waj skolotajam ir „funa“ firds, fã winam jaraujas tikai ap formulam un japehta fisikas likumi; kapehz gan tikai „teoretiski“ apstaitit sawu skolneetschu „defektus so-

boos" un „ahrfahrtigi attihstitas fruhstis"? Praktikai aishween bijuse un buhs preefschroka. Un waj masums ir sludinajumu deenas laifrafstos, ka „jauns, nepreze- jees eerednis meile jaunu(!), patihkama isfkata jau- nawu-faimneezibas waditaju aishbraufshanai"!

Waj jaunawa, aif gruhtheem materialeem apstahl- leem (un tahdu naw masums) peeteifdamas pee schi jaunà eeredna, saprot, kas flehpjas sem schahda sludi- najuma, tas ir zits jautajums.

Ras ir feeweete wihreescha azis, ja ne baudu preefschmets, flaisia mehbele ap furu war papreezalees, kamehr ta wehl jauna!?

Pasihstu kahdu studentu, fursch sawas mihlatas mainija 4 reises mehnesi. Wisas winas bija jaunās, nepeedsihwojufchas. Ras gan war aprakstīt tās schpes, asaras un gihbons! Rurgahja raksturā wahjalās un lihds ar to wairaf zeetoschās? Waj weenu otu kahd- reis nefastaps wehlu wafarā flejojam gar Wehrmana dahrsu un zitām atteezigām weetam? Bet winsch, schis students, smejas par winām, smejas par wisām eefpeh- jamām setam, kas buhs janes ne tilai kahdai fabeed- ribas dafai, bet zaur to zeetis wisa rahsa.

Ur fatru wefeligu feeweeti, furu wihreertis pawed, mehš saudejam wefelu dsintu. Sapuwne ir modernā wihreescha morale un iswirtiba, kà augons, kà parasits eehdees tautas meesā, patehre muhsu wefeligās dsih- wibas fulas.

Domu starpibas wihreescha un feeweetes wida ir iszehlufchās jau labi sen atpafal par jautajumu, waj feeweete war jeb drihkt darit to paschu lo wihreets, weenalga, us lo tas ari neatteektos.

Es atbildechu wisu scho „rewoluzionaro" fee- weechu wahrda. Newar nemas buht diwu domu, ka

feeweete war darit wifu, gluschi fà kurfch katrë normalë zilwekë. Tikai garâ un meefâ wahjeem un nepilnigeem radijumeem war aifleeegt scho un to darit waj nedarit un te dfinuma fahrta nefriht fwarâ.

Schis ir pirmatig gadijums (pehz politikas), ta wihreescha teekme uf wirskundfibu pahr feeweeti parahdas tit krasos apmehros un winsch usbahschas feeweetei ar „fawu“ morali, kaut gan pascham naw ne masakas jehgas no etikas un estetikas. Profesors naw profesors, ja winsch nezenschas dsihwot pehz sawas atfinas, mahzibam un pafaules uffstateem, nezenschas tuwotees pilnibai. Estetiks saude fawu nosihmi, ja wina dsihwe naw weidota uf estetiskeem pamateem. Rahfai teoriju newajaga, bet weselu meesu un garu.

Wihreetë ir pahrleezinatë, ta winsch ir tas semes walbneekë un safarâ ar to, winam ir finamas preefchrozibas, — winsch war dsihwot pehz firdspatikas, dsert, usdschwot, peewilt jaunawas, atstaht feewas, mahtes un behrnus, bes ta winam draudetu masakais pahrmetus, masaka atbildiba. Wihreeschi wispahrigi naw atbildigi par saweem darbeem, jo beeschi ween wini paschi nesina, fo dara. Bet lai pasarg Deewë, ja feeweete kaut fo tamlihdfigu tikai eedomajas! Pehz wihreescha domam, ta feeweete ir saudejus tikumiskos dsihweë pamatus, wahrda pilnâ nosihmë „nogahjuse no zela“ . . . Un tas trafakais ir tas, ta wina neapmeerinas ar putras wahrifchanu un laulibas gultas usposchanu ween, bet grib strahdat faheedrifka lauka un issazit ari sawu kritiku par modernâ wihreescha diletantismu un ta fesam. Tas tatschu ir neprahs! Râ feeweete eedroschinas domat, sewischki fur wihreetis peeradis arweenu spehlët pirmo wijoli un wisas weetâs un leetâs buht noteizejs. Waj

nepeeteef, ja winsch seeweetei atmet druskas no sawa godibas pilnā galda?! Ka seeweete war buht tikpat laba mahsklineeze un šabedriska darbineeze, kā nama mahte, to luh, wihreetš nekahdi newar šaprast.

Kultura par daudš steidsas, lai modernais wihreetš tai waretu sekot un nepaliku atpakaļ attihstibā. Un par zik daudš wihreetš nespeh, sekot ziwilisazijas prasibām, par tik seeweetei jazeesch no wina neattihstītās domu gaitas un personigās tirantijas.

Par daudš zeeschas ir tās šaites ar kurām daba šaistijusi wihreeti pee seeweetes un otradi. Ir nesa-protami, šapeh, wihreetis negrib waj newar šaprast, ka ari seeweetei war buht gluschi tahdas pat prasibas, kā winam, ja wehl ne wairat. Daba naw paredsejusi wihreescham nekahdas preeschrozibas fiziologiski-biologiskos jautajumos. Warbuht to starpibu, ka seeweete ir wairat šaistita pee behrna, bet zaur to wina manto ari leelaku wehrtibu dšihwibas uštureschanaš jautajumā, nekā wihreetš. Wihreescha spehš un seeweetes dailums šaweenodamees iswelk šopeju, proporzionali-harmonisku liniju, bes kuras dšihwe naw domajama.

Sirdšisglihtibas un eeschejas inteligenzes truhkums pee wihreescha, ir modernās kulturas sekas un šatiksme ar seeweeti cenes wisleelatos šareschgijumus, no kureem atkal nahkas zeest wiswairat seeweetei, kā šmalšjuhtigakai.

Šamih, seeweetes dwehšeli, — tas ir wihreescha amisantakais sports. Leekas pat, ka pawedot šahdu nepeedšihwojuschu jaunawu, buhtu paweikš šahds goda darbs un us pehdejo wihreeschi mehds buht šefewischki lepni un ašween attaisnojas, pašaidrodami, ka seeweetes ušbahšchotees, kerot zeet . . . Šini ga-

dijumâ isnehmumu naw, — wisi wihreeschi ir weenadi. Un taisni ais tàm pletetàm apfalsitem un baltakàm westem flehpjas tàs rupjakàs, dsihwes netihromeem apbrofchatàs dwehselu ehnaš.

Pehz manàm domam, feeweetei newajadsetu eelaistees strihdos ar wihreeti par tamlihdfigeem jautajumeem, ais ta eemesla ween ne, fa tas pats par sewi ir jau loti aisslaroschi, ja wihreets us feeweeti flatàs fà us behrnu waj garà wahju radijumu, karam buhtu jadiktè noteikumi par (no wihreescha) „pahstrahdateem“ dsimuma jautajumeem un it fà feeweetes darbiba buhtu pastahwigà atkaribà no wihreescha eedomateem untumeem un waras fahres.

Mums, feeweetem, peeteef ar to apsinu, fa mehš efam dabas behrni un fà tahdi waram darit un dsihwot pehz saweem eeskateem un dabas prasibam. Un ja nu mums ir no dabas ta atlauja dota, fà fà naw jaapstaigà muhsu meegainàs eestahdes (tur šaimneeko wihreets) ar luhgumrakstu dehl sawàm teesibam, tad mums ir ari jadomà, waj un fà wajaga šho brihwibu isleetot.

Un te nu jaatbild, fa wiš, kas mums ir dots, naw isleetojamš! Dabà naw tahdu wajadsi bu, kas speestu wihreeti, tiklab fà feeweeti padotees sawàm azumirkligàm meesigàm dsinam. Naw tahdu jistologisku prasibu, atteezibà us dsimuma dsihwi, kuras nebuhtu noraidamas beš jebkadeem weselibas trauzejumeem. Bet leeta ta, fa modernais wihreets to negrib noraidit. Taisni otradi, pehz eespehjas ahtraf tufshot dsihwes baudu kausu, pehz eespehjas wairaf isschkeest dsihwibas spehfuš, par nahotni nedomajot. Winsch netajehdi, fa te naw wairš neta no dailuma, no dsihwibas dsirtstoschà preela, nemas jau nerunajot par etisko pusi.

Es eeteiftu katrai feeweetei, nefekot ſchim barbariſtam wihrefſcha peemehram, aiſ ta eemeſla, ſa taſ naw eſtetifſti un beſ tam, nehigienifſki. Dſihwe beſ eſtetiflaſ naw wairſ dſihwe. Baudſahraiſ modernaiſ wihrefſt alſt pehz rupjâm, neeſtetifſlâm baudam, winam ir weenalga, waj ta buhtu mihlama jaunawa, waj eelaſ mihlaſ preeſtereene, kaſ pahrdodaſ par naudu. Se ir ſagrauti wiſi eſtetifſki-eſtiſſee dſimuma dſihweſ pamati un dſihwiſaſ dabifſtaiſ waigſ aptraipitſ modernâſ fulturaſ dubleem.

Daba ir ſwehtniza, kura war atraſt arween jaunâſ dailuma wehtibaſ. Neaptraipifim taſ ar ſawu „kulturu“, beſ ſaudſefim un iſkopſim lihds pilnibai! Mihla ir wiſa dailuma ſimbolaſ un titai mihla rada darbuſ un genijuſ par fureem runâ wehture un wiſa zilweze. Mihla ir zilwezeſ ſwehtumaſ un kaſ ſcho ſwehtumu nezeena, taſ ſaudê patſ ſawu wehtibu un eet bojâ. Tautâſ, kuraſ naw ſawaſ religijaſ — iſmirſt. Tapat zilweſ padotſ daſchadâm kahrđinaſſanam, eeſpaideem un iſwirtibai, ja winam naw ſawa ſwehtuma ko ſargat, ſawa Deewa, kam uſtizet behdaſ un eeguhlaſ dſihweſ wehtibaſ.

II.

Dſihweſ pabehrni.

Dſihweſ pabehrni ir ſkaitami ſâ fulminazijaſ punktſ wihrefſchu grehtu mehram. Tee ir tee paſchi noſtrandajuſcheeſ baſſahji, kaſ iſbadejuſcheeſ ſtraida pa Rigâſ (un zitu pilſehtu) eelam un Daugaw-

malu, apgruhtinadami publiku ar saweem luhgumeem pehz sahda grascha maifes kumosam. Rahdreis teescham usmahzas melancholija, redsot azis frihtoscho nabadfibu un neatlaidigo usbahfibu, ar sahdu behrns seko labu gabalu weenam otram lapsahdainâ kaschokâ gehrbtam pilsonim, waj korpulentai damai, kas wed sawu suni us konditoreju barot kuhkam un saldumeem.

Daschreis seemas laiskâ, putenos, tad tã saka, saim-neels nedsen ahrã sawu suni, — sahda eelas stuhri sehsh weens otram flehpi diwi behrni, silam, nosaluscham rozinam un luhds dahwanas, kamehr tehws, buhdams weens no muhsu masas walstinas leelateem pihlareem schkeesch naudu un lihgsmojãs pa daschadeem kafè.

Behrni wispahrigi ir ar smalsjuhtigaku dwehseli un jau no dabas lautrigati, tapehz newaru eedomatees, so gan pahrdsihwo schi nabaga dwehseli luhdsot swe-schu lauschu schehlafstibu un kas wiss winam naw japeedsihwo, sahda rupjibas un noneewaschanas japanes! Ja es redsu behrnu, kusch saudejis katru smalsjuhtibu un bes masakas lautreschanas usbahschas garamgah-jejam, tad naw gruhti eedomatees ainu, so winsch waretu dot sabeedribai nahkotnè.

Mugdami nabadfibã un truhkumã, wini beeschi normaldas us nepareisa zela, zaur aiskawetu attihstibu, sahdu prasa normala dsihwe, waj jau nollihduscheem palaidneem un deenas sagleem. No sahluma warbuht wehl rund firdsapfina, bet wehlat ari ta aplust un no masa labatas saglena, kusch norahwis no tirkus galda gabalu maifes nepeezeeschamam meesas usturam, ar laiku iswehrschas masgadejais noseedsneests, furu mehs us ahtru rofu steidsamees nodot „pahrmahzibas namã“. Naw zeribu, ta pehz weena

jeb pahris gadeem (tā nu furſch noteefats) behrns buhs „labojees“; labot noseedſneefus un pee tam wehl maſgadigos, — tas ir ideals, no kura muhſu pahrmahzibu nami, zeetumi un zitas tamlihdſigas eeſtahdes ſtahw wehl tahlu.

Ja noseedſibas attahrtojas un ſchis nelaimigais indiwiſds jau ſafneedſis pilngadibu, tad wiſſſch beſ ſchehlaſtibas top nodotſ „ſkolā“, zeetuma ſoda iſzeeſchanai pee jau noruhditeem, nelabojameem noseedſneefeem.

Un te nu mehs nahkam tā teeſneſchi, gatawi to nomehtat afmeneem, pee kam mums nenahſ ne prahtā, ſahdi zehlōni un e e m e ſ l i war buht ſcha dſihwes pabehrna nelaimigam dſihwes gahjumam. Kaſ ſin, lo pahrdſihwo uſ nahwi noteefata noseedſneefa dwehſele!? Waj daſchlahrt newajadſetu muhs paſchus, 'toſ „teeſneſchus“ pa preeſſchu patahrt un tiſai tad noteefato, jo beeſchi ween mehs eſam ſinamā mehrā wainigi pee wina liſtena? Ne retumis tehws pirmo reiſ ſateefas ar dehl: teeſas ſahlē diwās pretejās lomās.

Pa leelakai dakai tās mehdſ buht tā ſeſas no ſtudentu weeglprahtigās dſihwes laiſeem. Nepeedodami ir tas, ka jau wihra gados buhdami mehs ſtatamees dſihwē tiſpat weeglprahtigi, neapdomigi un beſ maſatās paſchritiſas.

Ja neprezeta ſeweete nonahſuſi gruhſtneeziſbas ſtahwolli, greeſchas pee ſawa iſredſetā ar preeſſchliſumu dotees liſumigā laulibā (wiſmaſ behrna dehl), tad „lihgawainiſ“ paſuhd waj ari dod padomu abortet. Ka behrnu mirſtiba pahrfneedſ dſimſtibu un tā ſauzamā „engelſchu taiſiſchana“ ir jau tiſpat tā troniſta parahdiba, par to japateiſas weenigi wihrefcheem. Ja jaunawa naw peerunajama labprahtigi, tad wihrefetiſ

peefpeesch abortet, preteja gadijumâ leetojot wisneattaisnojamasos lihdseklus un peedraudot ar atstahchanu. Mihlas leetâs feeweete pa leelatai da'ai mehds buht peefahpigata, tapehz ari wina padodas wihreescha eespaïdam, jo schkirtees no mihlama zilwela ir warbuht dauds gruhtaf, nekâ isdarit neeseegumu; man leefas, ais ta eemesla ari nelaimiga mihlestiba eenes muhsu widû tif dauds paschnahwneetschu.

Mihlestiba pazel zilweku lihdj deewibai, bet tilpat wina war to paseminat.

Tapehz fodus par aborteem wajadsetu uslist wairaf wihreescheem, nekâ feeweetem, jo pehdejâs arween ir tilai tã eerozis wihreeschu rolâs.

Kur lai greešas jaunawa, ja mihlatais to pamet gruhtneezibas stahwofli; wezatu sleegsni wina wairs nedrihtst pahrlahpt, apstahkli gruhti. Pehdejâ iseja, — „islist“ behrnu pee lahdam durwim, kur dšihwo labi zilweli un zerams, peenems to audsinat.

Sabeedribâ gan walda domas, la schahdas mah-tes ir pilnigi bes firds, bes juhtâm un tahdâ gadijumâ nepelna lihdjuhtibu, bet isfmeellu un wajaschanas; jif gruhti nahfas mahtei schkirtees no behrna. ja neatstah- to bada nahwei, par to neweens nedomâ. Wihreets nerehlinas ar apstahkleem, wehl masaf ar feeweeti waj behrnu, — winsch nedomâ un wehl masaf juht. Winam nenahf ne prahtâ ispildit sawus sošijumus, to pirmâ mihlas sfurbuli dewis un paradises weetâ feeweeti nowed ihstâ pellê, no kuras naw isejas us dšihwi.

Mhrlaulibas dšimuma satifšme feeweetes dšihwê eenes dauds un daschadas nepatifšchanas un listas; prežetas feewas gan ari naw isfargatas no tãm, bet

winām tomehr ir sinamas teesības un prasības, kuras
aizstāhw lūgums.

Par dšimuma dšihwes šēdām aizween jaatbild šee-
weetei, — tas ir negrosams dabas lūgums, tapēhž ar to
wajadsetu rehkinateers un newis mestees kura katra
baudas alksosha wihreescha rokās, kursch š o l a ro-
schainas nahotnes isredses, bet pee pirmās isdewibas
aislaischās ka taurinsch, kas deesgan kuhzis no šaldā
seeda nektara.

Wajadsetu ari wihreeti p e e š p e e š t rehkina-
tees ar to, lai tatschu ari winsch nem daku šēfu no
šawa mihlestibas augla. Wihreets pa leelakai dalai
šeeweeti p e e š p e e š ch atdotees, ja ne zītadi, tad
„diplomatiskā“ zēdā un schini šinā wini aizweenam ir
leeli praksianti. Pret to man ari nebuhtu nelas ko
eebilst, ja tīkai turpmākā gaitā wihreets apšinatos šawu
p e e n a h l u m u pret šeeweeti, ja winu šawstarpešās
atteezibas naw palikuschas beš šēdām. Katram jābuht
atbildigam par šēwi un šaweem darbeem un no-
peetni jārehklinas ar lihdszilwešeem, nesaruhgtinot un ne-
ispostot winu dšihwi.

Jr kauns, ja wihreets aiz weeglprahtibas pats
neapgahdā šawu behrnu, atstahdams to lihds ar mahti
līstena šinā — nabadsibai un ismifumam. Un zīt naw
tahdu wihreeschu, kas to dara pilnīgi a p š i n i g i (!)
nešajusdami pee tam ne masalos širdsapšinas pārme-
tumus. Wihreescheem, kureem ir stipri attihstiits meesi-
gais instinēts un kas zītadi newar atmodinat šawas
tehwa juhtas, deretu turet azu preešchā tahdu origi-
nelu isteizeenu: behrns ir weenas patihšamas minutes
wairatgadejs atgahdinajums, — un tā nebuhtu nešahda
nepanefama nastā, bet laime.

Ir kauns, ja muhsu masajâ walstinâ pa pilsehtu eelâm sſtraida noplihsufchi un iſſalkufchi behrni ubago-dami. Mehſ paſchi eſam wainigi, ja noſeedſneeku ſtaits peeaug. Muhsu ſemes eenahſumi ir tiſ leeli, lai mehſ ſpehtu peeſlahjigi apgaſdat un iſglichtot muhsu behrmuſ, muhsu jauno paaudſi, muhsu n a z i o n a l o l e p n u - mu. Kaſdi buhs muhsu behrni, taſda buhs tautas nahtotne. Ja mums buhs wihreeſchi labakâm, zehla- lâm dwehſelem, daiſakeem mehrkeem, ja mums buhs no- peetnaki jaunelli, iſos atbildes par ſatru ſawu ſoli un ari mihlas leetâs riſkoſees apſinigati, ne tiſtai ar in- ſtinktu, tad iſſudis ari muhsu dſihwes pabehrni, no tu- reem ſaſtaſhdas tâ ſauzamâs ſabeedribas padibenes un profeſionalo noſeedſneeku ſchſira.

III.

Proſtituzija un wihreeſchi.

Proſtituzija un wihreeſchi ir tiſpat neſchſirami, lâ politika un wihreeſchi: kur wihreeſchi, tur politika, kur proſtituzija — tur wihreeſchi.

Nonizinata un noneewata ir ne tiſ ween proſti- tuetâ, ſas pahrdodas par naudu, bet ari peewiltâ ſeeweete, ſo taſdâs kundſinſch atſtaſhiſ. Behdas un „kauns“ ir wehl leelaſs, ja atſtaſtâ pa ſawu dſimuma ſopdſihwes laifu ir mantojuſi behrmu. Se nu ir weela un eemeſſs, kur peeſertees ſurai ſatrai pahrejai ſeewe- tei ar „neſakompromitetu pagahſni“; te ir ſtuhra af- menſs, pee ſura meetpilſoniſkâs inteligenzes madamas newar ween deefgan nodeldet ſawas walodu ſahrâs

mehies, nelaimigo jaunawu launinot un wifadi nolce-
lot. Ta ir ņeeweetes ņluhda, ņuru wihreetis apņweiz
ar ironiņku ņmaidu. Seeweetei ja ņa p rot ņeeweete, —
tas ir weens no dabigeem pamatpraņijumeem dņihwē.
Seeweetei ja iņstahw ņeeweete un ja eet rofu rofā pret
wihreescha warmahzibām.

Wihreetis pa ņe min a ņeeweeti pee ņatras pir-
mās iņdewibas un par to mehņ waram pahrleezinates
ari pee pirmās iņdewibas. Tas pa leelakai dala
iņņkaidrojams ar to, ņa ņeeweetes jaunibas gados ir
wiņmasaņ materiali nodroņhinatas un tapeh3 beeschi
ņluhst atkarigas no wihreescheem.

Wihreeschi ir ne tiņ ween p ro s t i t u z i j a s pa-
balņitaji, bet ari a u d ņ i n a t a j i, — to neweens ne-
warēs apņtrihdet. Ja nepeedņihwojuņi jaunawa no-
ņluhst wihreescha rofās, ņas materialā ņinā stahw
augstati tad, peh3 mihlas ņtundām, ņņhirotees ņchiņ
ņungs „eeschehlojas“ par ņawas mihlatās listeni un
eespeeschi winai ņaujā pahris latuņ. Jaunawa, ņa-
protams, pirmā azumirņli juhtas loti neweiņli, bet drihņ
ween teef apmeerinata wiņpeeslahjigakā weidā: naw
tatņchu domats neņas launs waj apwainojošs, —
ta buhņ zela iņdewumeem (ormana nauda), tiņ wehlu
wina jau nees ņahjām uņ mahju un ja zitadi ne, tad
preetņch ņaldumeem, toņ wiņas jaunņundņes mihl . . .

Mahjās noņluwuņi, jaunawa wehl arweenu newar
atņratitees no nepatiņkamā pahrņeiguma: „Par mihlu
winņch ņamafņa naudu . . . Bet warbuht winam teefcham
nebijā laika paņcham nopirņi ņaldumuņ un nepeeslahji
buhu, ja winņch tiņ wehlā wafara laikā winu aņstahui
uņ celas, neruhpedamees, ņā wina noņluhņi mahjās.
Newar buht ņchaubu par wina mihlu.“ — Nauda ari
ir laba leeta un jaunawa apmeerinaņ.

Pats par sewi saprotams, ka scho naudu seeweete wis neispirk saldumos, bet isdod nepeezeeschamafam dsihwes wajadsibam waj „krahj“ un lihds ar to winai usmahzās wehleschanās un f a h r d i n a j u m s beeschaf fatift sawu isredsseto un tā tad wairaf „pelnit.“ Tas noteef tif newainigi, ka jaunawa ne tif ween neko launu nedomā, bet ir pat pahrleeznata ka winu widū walda tifai tihra mihla.

Bet te jau ir pirmā neapfinigā maldischanās jeb neihsitā prostituzija. Weeglpahrtigās jaunawas ar nenobreeduscheem dsihwes usstaceem war drihs ween nahst us domām par sawa stahwolla uslaboschanu atdodotees wairakeem wihreescheem. Wina gan no sahuma to nedaris ais mihlestibas pret sinamo wihreeti, bet pret mihlestibas truhkums agri waj wehlu atdara azis un ne reti nowed seeweeti us sli-dena zela.

Sihmigi ir tas, ka gandrihs neweenam wihreescham nefad neeenah prahta, sahda jaunawai gruhtos apstahklos, sneegt palihdsigu rofu, ja winam no ta neatlez sahdi „personigi labumi“, ar ziteem wahrdeem sakot, ja winam naw isredsset apmeerinat sawas egoistiskas teefmes. Un tā wihreeschi ar sawu egoismu audsina prostituziju.

Ja jaunawa nogahjust lihds atklahtai prostituzijai t. i., tad wina us eelam jau peedahwā sawu meesu, pahrhodamās furam katram schuhpam un iswirtulim, — tad wihreetis nah ar sawu teesu waj labakā gadījumā no skatas no augstas us winu.

Zelas jautajums, kam ir wajasigas prostituetās: — pahrejās seeweetes winas nosoda, wihreeschi ne masaf. Rapehz winu skaitis nesamasinas, bet pee-aug? Tad patlausatees! — Pee wakara aisejat us

Wehrmandahrja rajonu un lehnâ garâ pastaigajatees, tīkai ar walejām azim, ja juhs aisswehrfat azis, tad droschi ween kahds juhs pee peedurlnes ceraus kahdâ romantiskâ „Edenes alâ“.

See, kas pa deenu ir leelakee prostituzijas apkarotaji, — pa nakti pirmee peekopeji un weizinataji. Pehz mandām domām ari wihreeti wajadsetu šodit par seeweeshu aisskahrshanu, gluschi tã to dara ar prostitueto, ja ta usbahshas wihreescham. Ir nepatīkami un sinamã mehrã nedroschi wehlu wafarã seeweetei weenai dotees mahjãš, fewishki pa pilsehtas dshiwafãm eelam, kur us katra sola war fastapt šhos naktistaurinu lehrajuš.

Ustriktošchi ir tas, ka šche mihlas issalkushee „weeglo firschu swejneeki“ fastahdãš no tã saužamã šabedribas frehsuma; dshentlmeni, kas deenã tew nepaskatas ne wirsũ, — wafarã ir fewishki usmahzigi ar šaweem dširkstoscheem, daudsapšoloscheem šlateem. Dãšchi pat nekãunãš pašlandinat kabatã apalos šantimus un šeko wefelãm werstim, pretendedami us šawãm lapšahdu šašhoffrahgam.

Prostituzija ir wihreescha/dšemdetais behrns. Un tã katriš kreets tehws apgahdã šawu behrnu, tã ari wihreets winu kopj, audsina un apgahdã. Ja nebuhtu wihreeschu, kas pabalsta un peeprasa šcho dšihwo prezi, tad mums nebuhtu ne tīk ween jazihnas ar šcho netikumumu, bet pat jehdseeni par prostituziju dšihwẽ mums buhtu šwešchi: ja kahdai prezei naw pirzeju, tad weikals nihtulo un ja pašuhtitaji nerodãš ari wehlat, tad tahdu prezi turpmahť wairš nerascho.

Prostituzijã wihreets wehl reis paštrihpo šawas fustoniškãš teefmes, par šuram jau mineju pirmã no-

dalā. Skaidru leezibu dod ari pag. g. senfazonelais „kundu wafars“ Rīgā ar šawām orgijām un iswirtību.

Wihreeti, kuruš uštur dšimuma šakarus ar prosti-
tuto, tapat wajadsetu šautt par prostituetu, — uš to
winām wehl leelafas teefibas, nešā seeweetei; pehdejā
nonahkusi uš šhās pakahpes warbuht zaur weeglprah-
tibu, pawefchanu (atstahšas mihlafās) waj neapšauscha-
meem dšihweš apstahleem, bet wihreets prostituejas apsi-
nigi, nestahwedams atkaribā ne no šahdeem dšihweš
apstahleem. Wezafi wihreeschi ašween pawed ja u-
nus sehnuš, nemdami winuš lihds uš dafchadām
„preeku mahjam“. Gandrihs šatrs wihreets tur ir
pirmo reis eefodis mihlas ahbolā, pateizotees tikai ša-
weem wezakeem preefšgahjeem. Šas ir weens
no wihreeschu grehku apšuhdšibas dokomenteem.

Walda domas (un pa šalai taišniba), ka seeweete
dšihwe ir dauds pawiršhaka, weeglprahšiga, mafak do-
mataja, šā juteja, — tapeh3 te buhtu peelaifchamas
dafchadas eefpehjamibas, neifšlehdsot pašchu to šemako,
apšauvojofhako. Bet wihreets, šuram ešot dotas it šā
leelafas gara un prahša spēhjas, — š a p e h 3 winšh
šhini jautajumā ne domā waj wišmas ne3enfchās
logišt domat? Ka prostituzijā ir ari logišt, to tikai
ners warēs apgalwot. Prostituzija šahw ahruš šatra
normala zilweka šaprašhanas robescham un man leelas,
šā winas peefopeji ir leelafā waj mafakā mehrā šabo-
jatas nerwu šistemas ihpašhneeki.

Prostituzija ir seeweetes un lihds ar to wišas
zilwezes negodš. Prostituzija ir kulturalahšis un
mehš winu isnihdesim tikai tad, šad wihreeschi to nih-
dēs un buhs spēh3igi atšazitees un pahrwaret
šawas egoištistās teefmes. Šatra dšimuma šatifšme,

kas naw dibinata uf mihlu, bet tikai kaislibu — ir prostituzija.

Prostituzija ir isplatijusēs ne tikai ūchantanos un eelās, bet ari gimenēs; katra lauliba, kas teef flehgta m a n t f a h r i g o s n o l u h k o s (lasi prezibu ūludinajumus), ir prostituzija, Ūchi prostituzija atūchēras no pirmās ar tō, ka wīnu neapfaro, bet pat aīsfargā līfums. Ne weenā, ne otrā gadījuma tā naw attaiūnojama. Prostituzija ir ūmirdošu netihumu un puhschū bedre, no kuras katrs baudkahrāis pilsonis īfnes līhds ūlimibu dīhklus.

Neteefasim tīf dauds ūeweetes, tā wahjafās, bet mehrosim ari stiprakos ar leelaku mehru. Ūeweete aīūween wairaf padodās wihreescha eespaīdam, tapehzmums ari ir tīf dauds tā ūauzamo gīmenu jeb „ūewu galwu“ un „waldneeku“. Buhtu leels preefs, ja ūchee „tehwi“ ari kahdreis ūahktu paschi sinat, kō wīni grib un war.

Prostituzija naw īfnihdejama ar ūodeem waj daschadeem ūpaīdeem, — prostituzijas templi war noahrdit tīfai wīnas zehlajs — wihreetis. Tā tad pazelsim ūawas azis uf wihreeti un gaidīsim, kō nefs nahkotne.

IV.

Wenerīfās ūlimibas.

Pīrms kara wenerīfās ūlimibas bīj ūastopamas retumis, kamehr tagad tā ir jau tā nepeezeeschama deenas parahdiba. Leelafā data wihreeschu ūlimo waj ir

flimojufchi mafatais ar weenu no schim Weneras dahwanam. Se man jaatgreeschas pee eepreeschejäs nodalas, jo prostituzija un weneristäs flimibas ir diwas neschkiramäs mahfas. Neweens wihreets, fursch peekopi prostituziju, naw garantets, ka winsch agri waj wehlu nesaflimst; katra prostitueta ir flimojusi seedodama sawu meesu Wenerai, un ja ne paschlait, tad esat pahrlleeznati, ka to peedfihwofat tuwakä nahkotnê.

Nestatotees us wisäm breefmam, fas draud tuwafeem lihdszilweeem no weneristäm flimibam, — wihreets tam eet ar smaidoschu weegsprahtribu preti. Rä jau wisur, tä schini gadijumä, wihreets ne ar to nerhlinas, sekodams sawam instinktam. Wismaj ar feeweeti ne.

Sas sewischki sakams par triperi. Ur triperi saflimt, ta ir smeekla leeta un pehz winu domäm tas naw nekahds wihreets, fursch naw flimojis ar triperi. Un schis nejehdsgäs domas tä eesafnojuschäs wihreeschos, ka wini sah pat peeskaitit to tä sinamu warondarbu, ja kahdam ir bijusi isdewiba saflimt ne tikai weenu, bet peežas un pat desmit reises. Schee waroni beeschi ween atfauzas us daschu labu wezaku ahrstu (domajams schihdu), fursch patš ne masumu praktisejees schajos „jaunibas peedfihwojumos“ un aifween gahdigi apmeerina sawus jaunos pazientus.

Pa ahrsteschanäs laiku schee Weneras kalpi nebuht nemehgina atteiktees waj saschaurinat sawas „prasibas“, bet wehl ar leelaku skubu nododas dsimuma dsihwei. Jaunums pa leelakai dalai pastahw eefsch ta, ka weneriski flims wihreets arween flehpi sawu stahwolli. Sahdä kahrtä ari feeweete ir padota saflimschanai un naw nekä issargajama no schäm behdigäm dsimuma dsih-

wes peedewàm; par fatru weeglsprahligu wihreescha fmaidu seeweete samassà sawàm asaràm.

Triperis ir tas, kura dehl ne reti seeweete padota daschadàm flimibàm un ilgstoschai wahrgschanaì. Triperis ir ari par eemeslu neauglibai — besbehrnu laulibam. Pahris nedelàs seedoschu, spehzigu jaunawu triperis padara par nowahrguschu, flimigu seewu. Un tas wiß wihreescha neapdomibas dehl! Behz ahrstu domam, triperis wihreescheem faitè masaf, tà seeweetem, jo pehdejo isdseedinaschanàs ir faistita daschadeem fareschgijumeem, famehr pee wihreescheem ta ir daudf weenfahrschafa. Bes tam, ja mehs apskatam to postu, to triperis nodara nahloschàm paubsem, tad ir gan wehrts painteresetees par lihgawaina waj mihlatà weselibas stahwolli. Mums ir teesiba kategoriski pagehret, lai fatrs wihreets buhtu atbildigs par saweem dsumuma dsihwes resultateem un seeweetes weselibu. Ur triperi flimi tehwi un mahtes rada troplus un n e r e d s i g u s behrnus, tas tikai pawairo jau tà ne maso dsihwes gruhdeenu flaitu.

Wehl leelatu postu pastrahdà sifiliss, tas pehdejà laikà isplatijees netizamos apmehros.

Tas faslimuscho flaits, to usdod flimnizas un pilsehtu ahrsti, naw ne tuwu pateesibai, jo leelata dala flimneeku f l e h p j sawu flimibu waj ahrstejas flepeni. Un tikpat flepeni wihreeschi pahrdod scho flimibu tahlaf seeweetem, kuràm naw ne jausmas no draudoschàm breefmàm. Beeschi ween seeweete, kuru sifiliss jau nospeedis gultà, brihnumu pilnàm azim apskata ahrsta atrastos „resultatus“ un ir gatawa to nosaukt par meli un frahpneeku. Un tas teescham islistos netizami, ja azim r e d s a m à s s i h m e s neapstiprinatu nule isteikto, behdigo pateesibu. Ja, bet tà

tas wareja notift, kad wina apsinas pawisam newaino-
jama?! Ko wina eesahls turpma? Ja... ko wina
eesahls turpma! Teescham, ar sifilisu faslimuschai
seeweetei ir aiswehrtas wifas durwis us dsihwi. Ze-
ribas us isweseloschanos (labala gadijuma) warbuht
wehl buhtu, bet tai atnemta eespehja fluht par mahti,
ja wina negrib dsemdēt kropsus, gaudenus un dsihwei
nederigus behrnus. Uri medizina naw wehl tīt tahlu
tikusi, lai pilnigas isahrsteschanas eespehjamiba buhtu
skaidra.

Ko lai eesahl weneriski faslimusi seeweete, ja ap-
stahli winai neatwehl taisit dahrgas ahrstu wisites?
Laut, lai slimiba eet sawu gaitu, — waj greestees
Aleksandra augstumu slimniza, kur tai eedos prostitu-
etas karti, neskatotees ka wina ir godiga seeweete!?
Weena ka otra gadijuma naw isejas, naw zela, kas
westu atpakaļ us dsihwi. Ir tikai weens apmeerina-
jums — nahwe.

Un wifas tas wihreeschu dehl... Zif komi-tragiski
tas ari neisflaufas, — ta ruhgta pateesiba. Zelas jau-
tajums, ka h d a s t e e s i b a s ir wihreescham speh-
letees ar seeweetes dsihwibu!? Rahdas teesibas ir
weenam zilwekam, ispostit otra laimi un dsihwi?!
Simtam nelaimigas seeweetes brehz us debesim, turn
pret sawu Deewu un nolahd listeni, aiseedamas ne-
laika kapā.

Ur asaram un waideem ween nekas naw lih-
dsams, — nepeeteef ari ar upureem, — tīt nozeetinata
ir wihreescha sirds un notrulis prahis. Sedodams sa-
wam instinktām wihreets kleeds: wifu par kais-
li bu un pehz rupjam neestetistam baudam prosti-
tuetas netihrajās rotās — dodas pee newainigas jau-

nawas swehret „mihlestibu“ un apreibinatees winas jaunawigā fkaistumā.

Tas ir noseegums, furam naw attaisno-
juma, tas ir grehls, kas naw atlaishams, nedf
mihlstinams ar seeweetes peelahwigo, maigo dwehseli!
Newajaga mest pehrles zuhlām preefschā.
Tas ir grehls us furu brehz nahkamās paaudses!
Bes behrneem mehš esam padoti ismirstibai. Newar
tatschu smaiddit, tad zilweze eet bojā, newar peedot
a p si n i g a s weeglprahhibas!

Un waj seeweete lai weenmehr buhtu tikai
zeetejas lomā, lai par wifu to besprahhibu un
postu pateiktu wihreescham paldees?! Ne muhscham
ne. Seeweete nedsihwo tikai tadehl, lai
peedotu wihreeschu grehkus, – winai ir daudf
zehlaki un swarigaki mehrki tautas nahkotnes iskopscha-
nas un audsinaschanas laukā. Deesgan glehwuma un
newajadsiga maiguma! Ar „labu firdi“ ween mehš
few nahkotnes pili neuszelsim; ja ar mihlu un luhg-
schanam nenas naw panahkams, tad mahzisimees pa-
wehlet. Mahzisimees peespeesst wihreeti atsiht
wina peenahkumus pret seeweeti un zilwezigeem
pamateem, ja winsch to negrib eewehrot ar labu.
Nelausimees apfmeetees un aisleegsim wihreescham
famihst muhs un muhsu dsihwi, jo winam us to naw
ne masato teesibu. „Waldneefu“ laiks ir pahrgahjis,
bet dsimuma dsihwe nezeesch ari „sozialistiskas“ parah-
dibas.

Seeweetei ir teesiba pagehret no wihreescha wese-
lu, fisisli newainojamu meesu. Weneritiks-wih-
reetis, fursch pa ahrsteschanas laiku, fli-
mibas peelipschanas stadijā naw speh-
jigs appeesst sawas faislibas un pee-

fopj dšimuma fatiffmi ar wefelàm
 feeweetem wajari, furam naw zeribu uf
 iswefeloschanos — ir noschaujams. Tapat
 wihreeschus, kuri stahw safaros ar prostituetàm,
 wajadsetu registret, aprobešchojot winu teesi bas
 dšimuma dšihwê ar pahrejàm feeweetèm. Tas
 ir gruhts usdewums, kuru waretu iswest
 dšihwê weenigi pahrgrosot walstš eefahrtu
 wajari ar priwato dedetiwu palihdsibu.
 Leeta tomehr ir tiif swariga, ka prafa
 nopeetnu pahrdomaschanu un stingrus
 solus, ja mehš stahwam nomodà par
 tautas nahkotni. Ur atflahto namu
 flehgschanu naw ne tiif ween kà nekas
 lihdses, bet pat dota eespehja
 prostituzijas labakai usplautschanai,
 kas jau ari ir parahdijees dšihwê.
 Prostituzija ir ari wisu pahrejo
 noseedsibu eerosinataja un weizinataja,
 jo pee prostituetàm beeschi ween
 mitinas sagli, flepkawas un daschadi
 iswirtuli. Ja atflahtos namus
 flehdsja, tad lihds ar to wajadseja
 ari isdot likumu, kas aifleeds
 prostituetàm peekoft scho „pro-
 festju“ un wihreescheem — dšimuma
 fatiffmi ar pehdejàm, pretejà
 gadijumà neifflehdsot pat nahwes
 sodu.

Tifai schahdà fahrtà mehš waretu
 atweeglinat sabeedribas nastu un aiskawet
 rahsas iswirtibu. Tapat pee wenerifko
 flimibu ahrstefchanas buhtu nemama
 preefschihme no zitàm walstim,
 eerihkojot flimnizas, furàs
 fatrs waretu ahrstetees bes
 massas, neusdodot sawu
 wahrdu; mums tatschu naw
 wajadfigi personu wahrdi,
 bet meesà spehziga un wefela
 tauta. Warbuht tad ari mitetos
 dšimuma flimibu flehpschana,
 ja flimneeks apsinatos, zil
 winsch ir bihstams apfahrtnei.
 Ratra wenerifki flima persona
 flehpdama sawu stahwofli,
 trihsfahrtigi apdraud wisus
 pahrejos lihdszilwefus,
 ar fureem winam ir darischanas.
 Ur sifilifu

war ſaſlimt, nemas nenahkot dſimuma ſatitſmê ar ſinamo perſonu, bet leetojot ſopigi traukuš, dſerot no weenas glahſeš u. t. t. Sewiſchti bihſtamas ſchini ſinâ ir weefnizaš un ehdeenu ſaloni, kur ueteef eewehrota wajadſigâ tihriba un beeſchi ween gadaš, ſa weenš otrš no ſulaineem un apſalpotajeem ir weneriſti ſlimš.

Weneriſtâš ſlimibaš ir par eemeſlu daſchadâm nedſeedejamâm eeſchſigâm un nerwu ſaitêm ne reti nowedot zilweku uš ahrprahtigo namu. Weneriſtâš ſlimibaš ir rahſaš iſwirtiſaš pamatš un ſamehr ſchi ſehrga nebuhš iſnihzinata, tikmehr mumš naw zeribu uš tautaš labaku nahkotni.

V.

Daſchadi baudu lihdselki un winu ſeſaš.

Upreibinaſchanoš un mahtſligi raditaš baudaš meſlê glehwi, rakſturâ nenoruhditi un peedſihwojumu ſahri zilwezini, ſahdu pehž pahrzeeſtâ paſauleš kara naw maſumš. Pahršwarš te atkal wihreeſchu puſê. Newar teiſt, ſa wihreeſchi no kara buhtu zeetuſchi daudš wairat, ſâ ſeeweeteš, — nenoleedſami tikai ſinamoš gadijumoš, bet pehdejo ir pahrat maš, lai waretu pilnam wihreeti attaiſnot. Seeweeteš ir zee-tuſchaš tapat (ja wehl ne wairat), wiſmaš moraliſſki, pahrlaiſdamas pahr wiſnojoſchâm druwâm flejojoſchaš ſaraſpehka dalaš un mitinadamaš ne wiſai pa-

teizigos fareiwjus. Bahr pilsehtam un nameem tapat
fwilpoja lodes un plihfa granatas, fà taujas laufà.
Pascham buht grahwejam un postitajam ir dauds
weeglas, nefà tift no otra ispostitam.

Dsihwe ir dauds profaistaka, nefà daschs labz to
eedomajas un ja ta pati pelefà prosa ir iseeta zauri,
tad zilweks mefle apmeerinajumu un apsi-
nigi apmahna fewi. Vehz mahffligàs pa-
radises eeguhshanas aisween feto ruhgta atmosha-
nàs. Lai schis pagiras apspeestu, tad „jausmet garz“
un tà tas eet weenmehr no gala. See ir alkoholiiki.

Alkohol ir ufflatams fà weens no pirmeem
baudu lihdsefleem, jo winsch ir wiswairak isplatijees
tautà; alkoholu mehš redsam ministru rautos, us ahrsta
ehdamgalda un strahdneeka nabadsigajà dsihwofli.

Alkohol beeschi ir par eemeslu jeb pirmo eeroši-
nataju us daschadàm noseedsibam; flepkawibas un sah-
dsibas pa leelakai dalai teef isdaritas sem alkohola ee-
spaida. Rafeerus un zituz atbildigakus naudas wihs-
rus alkoholz pawedina us isschkehrdibu un ne masums
eerednu ir „eekrituschi“ daschadàs „panamàs“ un
„panaminàs“ pateizotees tìfai alkoholam.

Alkohol ir nabadsibas tehws. Ne masums
gimenes teef ispostitas no alkohola; tehws lihgsmojas
pa frogu, kamehr behrni un fewa mirst badu, padoti
truhfumam un aufstumam. Schis ir weens almens,
fursch stahw zelà us labflahjibu un labaku, laimigaku
dsihwi. Uri te zeesch wiswairak feweete. Ras gan
war eedomatees dsehraja fewas dsihwi! Mihlestibas
un laimes weetà wina sanemkokus untai wehlwafaros jais-
gehrbj un jaapgulda lihds nesamanai peedsehrees
wihrs! Wijs, fas naw dabigs, ir neglihts! Neglihta
ir ari dsehraja dsihwe un neglihtas wina mahjas.

Leelas, scho pateestibu ari paschi dsehraji apfinas un tapeh3 beeschi ween beids sawu dsihwi paschnahwibâ.

Alkohol3 saposta pat to wisstiprako weselibu, un gluschi lâ tas mehd3 buht pee weneriskâm flimibâm, — rada wahjus un nespehzigus pehznahkamos. See ir tehwu grehti, kas teef peemekteti lihds trescham un zeturtam augumam. Alkoholika pehznahzeji pa leelakai dalai ir plahnprahhini, idioti, gaudeni un daschada tihpa noseedsneefi. Red3ot wisu to postu, ko alkohol3 nodara zilwefam, deretu gan weenreis atwehrt azis; newar tatschu par weenu mirkli sch3eetamas laimes (un es toti schaubos, waj ta war buht laine, kaut ari tikai sch3eetama) seedot wefelas paaudses. Newajaga buht issch3ehrdigeem, ja daba pate ir taupiga. Newajaga issch3ehrdet neweetâ sawus meefas spehkus — nahls wezum3 un tew winu nebuhs. Es wehl weenmehr newaru saprast, eeffch ka pastahw alkohola peewillschanas spehls: ja es isdseru fahdu glahsiti wihna, tad nekahdas fewischkas pazilatibas nejuhtu, isnemot neschehligas galwas fahpes, pehz kurâm esmu speesta fahdu nedelu flimot.

Warbuht ar to isskaidrojas ari tas, ka seeweetes3 schuhpas fastopamas retat, nekâ wihreeschi-schuhpas. Esmu runajusi ar dascheem ahrsteem, furi apgalwo, ka ari wihreescha organismam neefot nekahdu prasibu pehz alkohola. Un man atkal japaleef pee domâm, ka peh3dejo ir isgudrojis wihreescha tahlredsigais „prahts“, nejautajot ne pehz fahdâm sekâm. Schuhpu widû meh3 fastopam ari zilwefus ar leeleem idealeem, bet furi naw pratuschi waj spehjuschi saweenot realo dsihwi ar sawas fantastijas walsti.

Pee moderneem baudu lihdsfleem pee3kattams to f a i n s, fursch eekarojis plaschas fabeedribas

maſas un dſihwibaſ uſtureſhanaſ jautajumâ ſazel
nopeetnaſ baſchaſ. Uſtrihtoſchakaſ ir taſ, ka toſaina
ſchnauzeju wiđu pa leelaſai daſai ſaſtopam zilwekuſ
no 18—25 gadeem, taſ ir, paſchâ ſeedu laiſâ. Ja pa=
interetetoſ tuwaſ, tad newar buht ſchaubu, ka tee wiſi
pa leelaſai daſai ir alkoſoliſu-tehwu behrni — weeglaſ
dſihweſ meſſetaji.

Leeto ari morſiju, opiju un pat kodeinu. Tra=
giſſakaſ ir taſ, ka neweenſ no ſcheem mahſſligo
baudu meſſetajeem newar atſaziteeſ no ſcheem nah=
weſleem, bet ſatru nahſoſchu deenu ar jo leelaſu ſaiſlibu
ſerâſ pee ſchim giſtim.

Seſaſ ſaprotaſ ir taſ, ka wini kluhſt ne=
derigi dſimuma dſihwei, nedod pehznahzejuſ un
nobeidſ ſawu dſihwi paſchnahwibâ waj ahrprah=
tigo namâ.

Roſainiſti un morſiniſti tapat lâ alkoſoliſi ir bih=
ſtami pahrejeem lihdszilwekeem, jo winu nerwu ſiſtema ir
padota galigam ſabrukumam, ſakarâ ar to naw iſſlehgtaſ
daſchadaſ noſeedſibaſ.

Sanemot wiſu ſopâ, man dala no ſchiſ nodalaſ
atſal japeeweeno wihreeſchu grehtu mehram, kuſſch jau
tâ ir wiſai pilnſ. Bet eſ zeru, ka nahſotnê wihreetſ
iſpirſ un nometiſ no ſaweem plezeem wiſu to
lahſtu ſmagumu, laſ paſchreiſ ſaguhleeſ wina ſirdſ=
apſinâ, ſneedsot roku ſeeweetei uſ gaiſchaku un laimi=
gaſu dſihwi.

Jr isnahziš:

Kas jasin katrai seeweetei.

Nr. 3. Sagatawofchanâ:

**Kas jaeewehro pee wihra
iswehles.**

L 2955

Ascl. 11.33

16. Dec. 1924

2955

35.

L-50

1-30

LATVIJAS NACIŅĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309078959